

Scholing voor docenten (in opleiding) op het terrein van antidiscriminatie

Leergang Inclusief Onderwijs, expliciete scholing rondom racisme en andere vormen van structurele uitsluiting

Beschrijving: Racisme, privilege en discriminatie zijn termen die de laatste jaren steeds vaker gebruikt worden in maatschappelijke discussies in Nederland. Deze discussies gaan dan vaak over kansenongelijkheid, ook in het onderwijs. Maar wat betekenen deze woorden eigenlijk precies? Wat zijn de achtergronden ervan? En wat hebben ze met onszelf te maken? In de zevendelige leergang 'Inclusief onderwijs: expliciete scholing rondom racisme en andere vormen van structurele uitsluiting' zoeken wij antwoorden op deze vragen. Daarbij gaan we, aan de hand van wetenschappelijke literatuur en andere bronnen, in op hoe jij racisme, discriminatie en privilege kunt herkennen in je eigen onderwijspraktijk en daar proactief op kunt handelen.

De leergang bestaat uit zeven bijeenkomsten van twee uur. Tijdens de bijeenkomsten staat de vraag centraal wat racisme, privilege en discriminatie binnen de onderwijspraktijk betekenen. De verdieping gebeurt via bestudering van literatuur, films en ander materiaal over onder andere racisme en discriminatie. Aan de hand hiervan gaan deelnemers vanuit een gedeeld theoretisch kader met elkaar in gesprek. Ook werkt iedere deelnemer ter afsluiting aan een product of interventie voor de eigen klas of de eigen school.

Thema's: discriminatie en racisme

Doelgroep: docenten

Ook voor pabo? ja

Aanbieder: Fawaka Wereldburgerschap

Meer info: [Inclusief onderwijs - Fawaka Wereldburgerschap](#)

Contact: inclusiefonderwijs@fawakawereldburgerschap.nl

EducatieStudio

Beschrijving: Wat weten wij eigenlijk over ons koloniaal verleden? Wat heeft dit verleden te maken met de multiculturele samenleving die we nu zijn? Bij EducatieStudio ben je aan het juiste adres voor advies, onderzoek, lezingen, lespakketten, workshops, colleges, en masterclasses met theater.

We zijn er voor scholen, universiteiten, culturele instellingen, gemeenten, overheidsinstellingen, stichtingen, verenigingen en alle andere geïnteresseerden. EducatieStudio is er ook voor jongeren in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderwijs.

Aangezien hedendaags burgerschap tegenwoordig een belangrijke tool is in het onderwijs, is dit het perspectief van waaruit wij deze thema's presenteren: slavernij, slavenhandel, de Tweede Wereldoorlog in de voormalige Nederlandse koloniën, en de koloniale erfenis, zoals racisme, discriminatie en zwart bewustzijn.

Thema's: koloniaal verleden, slavernijverleden, racisme, discriminatie

Doelgroep: scholen

Ook voor pabo? ja, kan op maat worden ontwikkeld

Aanbieder: EducatieStudio

Meer info: [Ons aanbod – EducatieStudio](#)

Contact: Aspha Bijnaar, a.bijnaar@educatiestudio.com. Telefoon 06-41720840

Het Geboortespel

Beschrijving: Durf jij op je werk met je collega's een open gesprek te voeren over seksuele diversiteit? Veel mensen hebben er moeite mee. Laat staan als je het met je leerlingen of personeel moet bespreken. Voor je het weet vallen er harde woorden of wordt er lacherig gedaan. Daarom hebben wij het Geboortespel ontwikkeld. Met dit leuke, informatieve spel kun je op een luchtige wijze over een 'zwaar onderwerp' praten zonder jezelf bloot te hoeven geven. Wij hebben het Geboortespel zelf ontwikkeld, met als doel om de deelnemers te laten ervaren dat het geen keus is hoe je geboren wordt.

Wat is je geslacht? Wat is je gender? Wat is je geaardheid? Wat is je geloof? Ben je arm of rijk? Wat is je huidskleur? In welk gezin word je geboren? Heb je een beperking? Als iets duidelijk wordt bij het Geboortespel, dan is het dat dit factoren zijn die je als baby niet zelf kunt bepalen. De deelnemers vinden het vaak heel spannend om een kaart te trekken, omdat het zoveel gevolgen voor je leven zou hebben, als deze kaarten jouw leven hadden bepaald.

Het Geboortespel wordt gebruikt om uitleg te geven over seksuele diversiteit aan professionals. We hebben het al gespeeld met wijkondersteuningsteams, politie, mensen in de zorg en docenten. Het spel zorgt voor boeiende interactie en is een middel om diversiteit bespreekbaar te maken. We geven de deelnemers handvatten om cliënten/leerlingen die 'anders zijn' goed te kunnen begeleiden. Met respect en kennis, zodat er geen ongemakkelijke situaties hoeven te ontstaan.

De workshops met het Geboortespel worden alleen door professionele docenten gegeven en duren ca. 60 minuten. Maatwerk is mogelijk.

Thema's: seksuele diversiteit, (lhbtiq+) discriminatie

Doelgroep: docenten (in opleiding), maar ook andere professionals

Ook voor pabo? ja, het Geboortespel, maar ook andere gastlessen worden ook aangeboden aan de pabo

Aanbieder: Schiedam's Lef

Meer info: [Professional - Schiedams LEF](#)

Contact: schiedamslef@gmail.com

Reageren op vooroordelen en discriminatie: leren met een open houding het gesprek aan te gaan

Beschrijving: In de training 'Reageren op vooroordelen en discriminatie' leer je wat je kunt doen in situaties die over je grenzen gaan. Bijvoorbeeld als leerlingen vooroordelen hebben of haatdragende opmerkingen maken. Je leert met een open houding een gesprek voeren en hoe je één-op-één-discussies voorkomt.

Thema's: discriminatie en vooroordelen

Doelgroep: docenten, basisonderwijs, vmbo, pabo, havo/vwo, mbo (niveau 1 t/m 4)

Ook voor pabo? ja

Aanbieder: Anne Frank Stichting

Meer info: [Training 'Reageren op vooroordelen en discriminatie' voor docenten | Anne Frank Stichting](#)

Contact: [Contact met educatie | Anne Frank Stichting](#)

De vreedzame school voor nieuwe leerkrachten (PO)

Beschrijving: De Vreedzame School van de CED-Groep is een effectief en compleet programma voor sociale competenties en democratisch burgerschap. De school als democratische oefenplaats staat centraal in het programma. De Vreedzame School sluit aan bij de doelen voor burgerschapsvorming, bij recente ontwikkelingen zoals Curriculum.nu en bij het nieuwe wetsvoorstel burgerschap. De Vreedzame School is er voor het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs en er zijn vertaalslagen gemaakt voor het voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en de kinderopvang.

De CED-Groep biedt een cursus aan voor nieuwe leerkrachten om bekend te worden met de Vreedzame School: je hoort je collega's praten over emotiethermometers, opstokers en afbrekers. In de klas ligt een bal die eruitziet als een wereldbol. Wat houdt dat allemaal in? Als nieuwe leerkracht op een vreedzame school kom je ongetwijfeld voor verrassingen te staan. Tijd om het programma van De Vreedzame School zelf in de vingers te krijgen.

Thema's: burgerschap en vreedzaam samenleven in de pluriforme samenleving. Onderwerpen als discriminatie en uitsluiting komen zeker naar voren maar vormen niet de hele inhoud van het programma. Het thema is een onderdeel van het democratisch leren samenleven in een samenleving die uitgaat van diversiteit.

Doelgroep: basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, en er zijn vertaalslagen gemaakt voor het voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en de kinderopvang

Ook voor pabo? ja, in overleg wordt een aanbod opgesteld

Aanbieder: CED-Groep

Meer info: [Cursus - De Vreedzame school voor nieuwe leerkrachten | CED-Groep.nl \(cedgroep.nl\)](#)

Contact: 010 4071599, info@cedgroep.nl

Educatie en training Bureau Gelijke behandeling Flevoland

Beschrijving: Bureau Gelijke Behandeling Flevoland besteedt veel aandacht aan educatie en preventie rond discriminatie. Het creëren van bewustwording, (h)erkenning en verbinding staat aan de basis van een goede aanpak tegen discriminatie en voor gelijkwaardigheid. Bureau Gelijke Behandeling Flevoland neemt je mee in uitdagende lessen en trainingen over vooroordelen, diversiteit en gelijke behandeling. De educatieve activiteiten die worden aangeboden bestaan uit activerende didactiek, kennis, diverse werkvormen, persoonlijke verhalen en bewustwording.

Ons aanbod bestaat uit verschillende dynamische gastlessen, workshops en trainingen, verdeeld over de thema's discriminatie, diversiteit, racisme en seksuele diversiteit. We zijn er voor scholen, instellingen en bedrijven. Maatwerk staat centraal.

Thema's: discriminatie, diversiteit, racisme, seksuele diversiteit

Doelgroep: scholen, instellingen en bedrijven

Ook voor pabo? ja (staat in inschrijfformulier)

Aanbieder: Bureau gelijke behandeling Flevoland

Meer info: [Educatie & Training - Bureau Gelijke Behandeling Flevoland](#)

Contact: [Contact - Bureau Gelijke Behandeling Flevoland](#)

Stichting Stil Verleden

Beschrijving: Stichting Stil Verleden (SSV) informeert jong en oud over het Nederlandse aandeel in de slavernij wereldwijd. De betekenis daarvan in onze huidige samenleving wordt inzichtelijk gemaakt met educatieve projecten, presentaties, lezingen en erfgoedwandelingen. Dit stimuleert om kritisch te blijven kijken naar de Nederlandse geschiedenis en de huidige samenleving.

SSV realiseert gastlessen voor volwassenen en scholieren op het basis- en voortgezet onderwijs. Daarbij ligt het accent op het Nederlandse slavernij-verleden wereldwijd. Op interactieve en speelse wijze worden de voormalige koloniën, handelsposten van de VOC en de WIC, de Christenslaven, de moderne vormen van slavernij en de impact op onze huidige samenleving behandeld.

Tot nu toe is het verhaal over het slavernijverleden te eenzijdig verteld en ontbreekt de verbreding en verdieping. Daar wil SSV wat aan doen. De Nederlandse geschiedenis en huidige cultuur zijn doordrenkt van het slavernij-verleden en haar erfenis. Enerzijds heeft het trauma van dit gevoelige verleden pijnlijke sporen nagelaten, anderzijds is er sprake van culturele verrijking. Deze verrijking komt tot uiting in onder meer onze multiculturele samenleving, hedendaagse theater- en dansproducties en het aanbod van producten op markten en in toko's.

SSV wil Nederlanders bewust maken van zowel de pijnlijke sporen als van de huidige culturele verrijking in de huidige samenleving. SSV is ervan overtuigd dat zij door haar werkwijze onze samenleving verbindt, vrede bevordert en een interculturele dialoog stimuleert op basis van de lessen uit het slavernijverleden.

Thema's: slavernijverleden, koloniaal verleden, racisme

Doelgroep: scholen

Ook voor pabo? ja

Aanbieder: Stichting Stil Verleden

Meer info: [Home - Stichting Stil Verleden](#)

Contact: 0524-301188 stilverleden.educatie@gmail.com

Gezonde relaties en seksualiteit

Beschrijving: Met de e-learning 'Gezonde relaties en seksualiteit' voor pabo-studenten leer je in acht verschillende modules over verschillende onderwerpen rondom gezonde relaties en seksualiteit op de basisschool. Zo leer je hoe jij goede relationele en seksuele vorming geeft, zelfverzekerd en integer voor de klas staat, een sociaal veilig klimaat neerzet, hoe je reageert op seksueel (grensoverschrijdend) gedrag en hoe jij het thema in de gehele schoolbreedte kunt neerzetten. Seksuele en genderdiversiteit komen expliciet aan bod in de module 'Vakinhoudelijke kennis', maar indirect ook in 'Omgaan met verschillen' en 'Seksuele integriteit en een veilige sfeer'. Discriminatie wordt niet direct als term genoemd, maar de verschillende modules gaan wel in op onder meer pesten en veiligheid in de klas.

Thema's: seksualiteit en mogelijk ook seksuele en genderdiversiteit

Doelgroep: pabo-studenten

Ook voor pabo? ja

Aanbieder: Rutgers

Meer info: [Gezonde relaties en seksualiteit voor pabo-studenten \(rutgers.nl\)](#)

(enkel in te zien als je een account aanmaakt)

Contact: leerportaal@rutgers.nl. Telefoon: 030-2313431

Colofon

Auteurs: Jolien Geerlings, Inti Soeterik en Serena Does

Redactie: Imre van den Dop

Met dank aan: René Broekroelofs, Peter Matsuura, Koen Rosema en alle respondenten die hebben meegewerkt aan het onderzoek

Financier: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Vormgeving: Design Effects, Willem Plaisier

Fotografie: 123RF

Uitgave: Kennisplatform Inclusief Samenleven

Giessenplein 59c

3522 KE Utrecht

T (030) 230 3260

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Inclusief Samenleven.

© Kennisplatform Inclusief Samenleven, Utrecht 2023.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Movisie. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with Movisie. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Kennisplatform Inclusief Samenleven

Kennisplatform Inclusief Samenleven doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op.

Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving. Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de nieuwsbrief, Twitter en LinkedIn.

Kennisplatform Inclusief Samenleven is een programma van het Verwey-Jonker Instituut en Movisie

T 030 230 32 60

E info@kis.nl

I www.kis.nl

Kennisplatform
inclusief samenleven